

Nr 502.

Av herr **Nordström** i Kramfors m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 272, angående löne- reglering för personalen vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset m. m.*

Vid sjukhusen i ett flertal större städer samt vid vissa landsting regleras löne- och anställningsvillkor genom kollektivavtal mellan vederbörande myndigheter och personalens organisation. Det torde inte finnas någon rimlig anledning varför inte så också skulle vara förhållandet för jämförbar personal vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset. Principiellt har ju också lönenämnden anslutit sig till personalorganisationens framförda önskemål om upprättande av kollektivavtal för berörda personalgrupper, vilket också anföres i propositionen; lönenämnden har stött sitt yttrande på det förhållandet »att dylika avtal vore gällande, förutom vid de större städernas sjukhus, även vid åtskilliga landstings sjukvårdsinrättningar, och att dessa i *tillämpningen visat sig icke medföra några olägenheter för driften utan skapat ordning och reda, varför både vederbörande sjukhus, där dylika avtal gällde, och personalen därstädes voro nöjda med anordningen*». Lönenämnden anför därtill: »På grund av den stora rörlighet, som karakteriserar den nu ifrågasvarande personalen, vore det olämpligt att inordna densamma i det statliga lönesystemet».

Lönenämnden finner också att de av personalen framförda skälen för kollektivavtal böra vinna beaktande. Några som helst giltiga orsaker varför inte kollektivavtal skulle fastställas för personal vid ovan berörda sjukhus har inte förebringats, varför det måste anses såsom anmärkningsvärt att propositionen inte tar sikte på att godkänna kollektivavtalsformen för vederbörande personalgrupper vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset. Att såsom departementschefen hänvisa till att den frågan skall lösas i ett större sammanhang kan ju inte betecknas såsom giltigt skäl att avspisa frågan. Under det att vi principiellt hävda, att upprättandet av kollektivavtal vore det, som bäst kunde tillvarataga personalens intressen, anse vi oss dock nu på grund av den föreliggande propositionen böra anföra en del anmärkningar till förslaget om löne- och anställningsvillkor enligt det statliga lönesystemet.

Det torde vara en allmän uppfattning att löne- och anställningsförhållandena vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset inte böra vara sämre ordnade än vid andra sjukhus. I ett sakkunnigeutlåtande om dessa förhållanden anföres: »De sakkunniga vill i detta sammanhang betona, att det vid sjukhus i allmänhet läge synnerlig vikt uppå att kunna erhålla bästa möjliga personer även i lägre befattningar beträffande såväl sjukvårds- som

ekonomipersonal. Detta bidroge i hög grad till skapandet och vidmakthållandet av en god anda, vilket vore än mera betydelsefullt vid ett sjukhus än vid företag i allmänhet och alldeles särskilt viktigt vid ett undervisningssjukhus, där blivande läkare och bland dem ett stort antal blivande sjukhusläkare inhämtade grundläggande intryck och erfarenhet för sin framtida verksamhet. Men den goda andan inom ett sjukhus berodde ej enbart på den å vårdavdelningarna arbetande personalen utan även i högre grad på ekonomipersonalen och på det goda samarbetet mellan denna personal och den sjukvårdande. Det vore därför viktigt, att biträdespersonalen i ekonomiavdelningarna avlönades så, att de icke kände sitt arbete värderas lägre än biträdespersonalens på vårdavdelningarna».

Redan förut har särskilt den biträdande personalen vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset stått i avsevärt sämre avlöningsförhållanden än motsvarande grupper i Stockholms stads sjukhus, varför det är tämligen klart att dessa nu till den bebådade reformen knutit förhoppningar om att jämföras med övriga *liknande* grupper. Det måste därför anses såsom en dubbel orättvisa att inte endast dessa förhoppningar av den föreliggande propositionen grusas utan också att för en stor del betyder det föreliggande förslaget genomförande ytterligare försämring av ett redan förut ytterst dåligt betalt arbete.

Av 200 i den föreslagna löneplanen uppförda s. k. lägre personal är det inte mindre än 184 som skulle drabbas av betydande försämringar, vilket ju måste medföra allvarliga konsekvenser för personalbeståndet vid dessa sjukhus.

Den ojämförligt största gruppen av personalen vid dessa sjukhus, kvinnliga biträden av olika slag, sköterskebiträden, köks- och tvättbiträden, städerskor o. s. v. hade i de sakkunnigas förslag placerats i en löneställning som i det närmaste skulle ha jämförts dem med liknande personal vid stadens sjukhus, i det de föreslogos placerade såsom *extra ordinarie i 5:e* lönegraden enligt särskilda löneplan U. I propositionen föreslås dock dessa gruppers placering såsom *extra i 4:e* lönegraden enligt samma löneplan U. Som förut påpekats skulle ju detta förslags godkännande betyda avsevärda försämringar för de anställda.

Samma är också förhållandet med de tio s. k. manliga biträdena som av karolinska sjukhusets direktion föreslås placerade på så sätt att tre skulle placeras såsom ordinarie i lönegraden B 4 under det att de övriga endast skulle placeras som extra ordinarie i 4:e lönegraden. Vid detta sitt förslag fogar direktionen följande motivering:

»Numera hade förhållandena utvecklats så, att biträde av här ifrågakommande slag blivit ett yrke, där man stannade och ville söka möjlighet att bilda familj. Av lasarettets tio manliga biträden voro för närvarande sex gifta eller försörjningspliktiga mot barn i äktenskap. En förbättring av dessa biträdens ställning vore på grund av anförda förhållanden och jämväl vid jämförelse med den löneställning, den kvinnliga biträdespersonalen erhållit

i förslaget, icke omotiverad. En sådan förbättring hade direktionen ansett böra genomföras på det sättet, att tre av ifrågavarande befattningar placerades såsom ordinarie i lönegraden B 4.»

Departementschefen har ju inte funnit anledning till anmärkning på detta förslag, varför man torde kunna antaga att han delar direktionens uppfattning och förslag. Man torde ha rätt att fråga sig om det blir bättre för de övriga som äro »gifta och har familj» om tre befattningar placeras som ordinarie. Motiveringen för förslaget var ju behovet av en förbättring med tanke på försörjningsplikt från de berörda befattningshavarnas sida. Då direktionen själv uppger att det i varje fall är sex stycken som äro försörjningspliktiga hade väl rimligheten krävt att man ställt alla i samma möjlighet att fullfölja sina försörjningsplikter. Dessutom måste det ju också påtalas att det aldrig förr förekommit att man placerat några manliga befattningshavare så lågt som i B 4 i det statliga lönesystemet. Det torde inte finnas någon rimlig anledning varför här berörda grupper skulle ställas på en sämre nivå än andra liknande. Rättvisligen bör en placering i 5:e lönegraden ske.

Beträffande eldarna ha sådana skäl för en bättre placering framförts, att det synes fullständigt omotiverat varför ingen hänsyn tagits till dessa skäl vid propositionens utarbetning. Både direktionen och kommunalarbetarnas samorganisation såväl som ett par av lönenämndens ledamöter ha anført, att eldarna rättvisligen borde placeras i 6:e lönegraden och några bärande argument mot denna placering synas oss inte av någon anförts.

Av lasarettets sex vaktmästare äro tre stycken portvakter med exakt samma arbetsuppgifter. Dygnet är uppdelat i tre skift och de tre befattningshavarna byta skift vecka från vecka fullkomligt lika; det måste därför anses fullständigt absurt att endast en enda av dessa skulle få en rättvis placering i 7:e lönegraden medan de två övriga skulle placeras i B 5. Det måste betecknas såsom särdeles upprörande att ingen som helst hänsyn har tagits till arbetets art, skiftindelning etc., till att samtliga ha exakt samma arbetsuppgifter o. s. v. utan de byråkratiska formlerna få vara avgörande för personals placering. Allt talar för att samtliga vaktmästare böra placeras i 7:e lönegraden.

Om man också kan anføra att det är stor rörlighet evad det gäller ifrågavarande personal, synes oss intet skäl tala för att den ojämförligt största delen av denna personal endast skall betecknas såsom extra. Det gäller ju ändock befattningar, som till sin övervägande del äro oundgängligen nödvändiga, varför också det största möjliga antal borde uppföras såsom ordinarie.

På grund av vad vi ovan anført, hemställa vi,

att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 272 för sin del måtte besluta:

att kvinnlig biträdespersonal placeras såsom e. o. 1 i den statliga löneplanen;

att manliga biträden placeras i 5:e lönegraden;

att eldare placeras i 6:e lönegraden;
att vaktmästare ges en placering i 7:e lönegraden; samt
att minst 90 procent av den oundgängligen nödvändiga personalen uppföres såsom ordinarie befattningshavare.

Stockholm i april 1937.

Axel Nordström.

S. Rönn-Christiansson.

J. H. Brädefors

H. Hagberg.

Knut Senander.
